

[Landbrugsministeren.]

1930, derunder naturligvis indbefattet Aaret 1928, som jeg her nævner. Der er mange Landmænd, der har en Gæld nu, som svarer til Handelsværdien i 1928 eller derop imod, og de har altsaa en Rentebyrde pr. ha paa 155 Kr. og for Ejendomme under 10 ha 225 Kr.

Sammenlignet med Udgifterne til Arbejds løn og Ejendomsskatter vil man se, at det er Ejendommenes Rentebyrde, der tynger disse Landmænd og gør det vanskeligt for dem at skabe Rentabilitet i deres Brug. Det er derfor sikkert saaledes ude i Landet, at det hos Landmænd i Almindelighed og først og fremmest hos de mest kriseramte, er Spørgsmaalet om en Rentelettelse, man i første Linie har sin Opmærksomhed henvendt paa, og man er ogsaa ude omkring kommet ind paa Tanken, om det ikke vilde være muligt at faa Renterne sat i Forhold til Priserne, det vil sige i Forhold til de Indtægter, Landmændene har. Dette er i Virkeligheden en Tilbageføring til det gamle Forpagtningsforhold efter Kapiteltaksten, som man har haft i mange Aar, og som man ogsaa har i nogen Grad endnu.

Det foreliggende Lovforslag gaar da ud paa at tilbyde Statshusmænd, der har faaet Brug oprettet efter Lovene, som er gennemført fra 1917 til nu, at de kan vælge, om de vil fortsætte med at svare Rente efter samme Betingelser og Vilkaar som hidtil, eller de vil gaa over til at svare en Renteydelse, der staar i Forhold til Kapiteltaksterne. Naar jeg har taget de Statshusmænd, som har faaet Brug fra 1917 til nu — og det gælder for Statshusmænd efter begge Love, baade den gamle Statshusmandslov og 4. Oktober-Loven —, saa hænger det sammen med, at alle de Brug, der er oprettet efter disse Love, netop er oprettet i en Periode med et højt Prisniveau, hvad der medfører, at Indehaverne for Øjeblikket, ligesom andre Landmænd, der har overtaget i samme Tidsrum, har en langt højere Gældsbyrde end de Husmænd, der har oprettet tidligere.

Forslaget er altsaa et Tilbud; det er ikke saaledes at forstaa, at de skal gaa ind under disse Vilkaar, men de kan vælge, om de vil fortsætte under den gamle Ordning eller gaa ind under den nye. — Forslaget er tænkt at skulle træde i Kraft for de Statshusmænds Vedkommende, der vil gaa ind derpaa, fra 11. December d. A., saaledes at de ved næste Termindsbetaling kan komme ind under disse Vilkaar, hvis de ønsker det.

I Forslaget er der saa fastsat Regler

for den Fremgangsmaade, man skal anvende, naar man vil gaa over til det nye Princip med Hensyn til Statshusmændenes Rentebetaling til Staten. Det foreslaas her, at man omregner det Beløb, som de nu svarer, til den samme Værdi i Byg, Smør og Flæsk, saaledes at disse tre Varegrupper faar hver en Trediedel af det Beløb, som de paagældende hidtil har svaret i Penge. Naar jeg har valgt disse tre Grupper af Landbrugsprodukter, er det ud fra den Opfattelse, at Landbrugets Økonomi er i højeste Grad afhængig af netop disse tre Varegruppers Prissvingninger; men det er ikke noget afgørende for mig, om man følger dette Princip, eller man ønsker at faa andre Varegrupper ind, eller man muligvis ønsker en helt anden Fordeling. Det er imidlertid min Opfattelse, at man nøjst følger de økonomiske Bevægelser for Landmændene ved at følge Prissvingningerne for disse tre Varegruppers Vedkommende.

Jeg foreslaar dernæst, at denne Omregning skal foregaa efter en Gennemsnitsperiode paa 5 Aar, og jeg har da valgt Femaaret 1926—30, idet jeg regner med, at efter Kronens Stabilisering i 1925 er vi inde under Forhold og Vilkaar, som ikke er berørt af Kronesvingninger i den Periode, man her vil fastsætte som normgivende for, hvad man skal betale. For Perioden 1926—30 faar man Aar, som nok kan siges at ligge over, hvad man kan vente i Fremtiden, og man faar ogsaa Aaret 1930 med, som ligger noget under, saa jeg vil antage, at det kan saa nogenlunde tænkes at være den mest rigtige Periode at omregne efter.

Tanken er altsaa den, at det Beløb, en Husmand nu betaler i Rente, omregnes til et Kvantum af Smør, Byg og Flæsk, svarende til Gennemsnitsprisen i Femaaret 1926—30, og den Varemængde, man saa paa denne Maade faar udregnet for hver enkelt af disse Husmænd, det skal han saa fremtidig betale i Penge, saaledes at Beløbet omregnes for hvert Aar efter det paagældende Aars Gennemsnitspris for Smør, Flæsk og Byg. Derved faar man for de paagældende Husmænd en Betaling, som staar saa nøje i Forhold til Priserne i det Tidsrum, hvori de skal betale Pengene, som der er Mulighed for.

Jeg skal tillade mig at henvise til de Bemærkninger, der følger med Lovforslaget. Der er der ved nogle Tal vist, hvorledes Ordningen vil virke. Jeg vil navnlig henvise til, hvorledes den vilde have virket, hvis man havde gennemført den for Aarene 1927—32 for en Husmand, som skal betale 600 Kr. i Rente og efter Forslaget her vilde